

מי אני ומה שמי?

1. בר"ר יז, ד

א"ר אחא בשעה שבה הקב"ה לבראת את האדם נמלך במלאכי השרת אמר להן נעשה אדם אמרו לו אדם זה מה טיבו אמר להן חכמתו מרובה משלכם הביא לפניכם את הבהמה ואת החיה ואת העוף אמר להם זה מה שמו ולא היו יודעין העבירן לפני אדם אמר לו זה מה שמו אמר זה שור זה חמור זה סוס וזה גמל ואתה מה שמך אמר לו אני נאה להקרא אדם שנבראתי מן האדמה ואני מה שמי א"ל לך נאה להקראות אדני שאתה אדון לכל בריותיך א"ר אחא (ישעיה מב) אני ה' הוא שמי הוא שמי שקרא לי אדם הראשון .

2. מלבי"ם משלי ו, ו ביאור הענין

(ו) לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם - כל כחות מעשה בראשית נטועים בנפש האדם, וכל כח ומדה שימצא האדם במין ומין מבע"ח ידע כי כן נמצא גם בנפשו... ועז"א אתה העצל, אשר תחשוב שלא נמצא בנפשך מדת הזריזות, או שהזריזות אינה מדה טובה או מועלת, לך אל הנמלה ותמצא שנטוע בה מדה זו שלא לצורך חיותה רק כדי שתראה דרכיה וחכם .

מלבי"ם על ישעיה פרק א פסוק ג - חלק באור הענין

(ג) יען שנפש האדם כוללת כל מעשי בראשית, ובכנפיה צרורות כל הכתות המפוזרות בכל החי מכל בשר למיניהם, כחותיהם והפוכי כחותיהם בארח נשגב ובדרך כללי, לכן כל כח אשר נמצא בו בנפש אחד הבעלי חיים, בהכרח כי נמצא הכח הזה ביתר שאת ויתר עז בנפש האדם...

2א. אורות הקודש / חלק ב / עמוד שנה / מקור הכשרונות - כד

כל הכשרונות הנפלאים הנמצאים בבעלי חיים... הם שברים של נשמה גדולה עליונה, מלאה חכמה וכשרון, שנתחלקה לסעיפים רבים...

2ב. אורות הקודש / חלק ב / עמוד שס

בנשמתו היסודית של נח נתגלו כל יצורי העולם, כל החיים כולם, הם באו אליו אל התיבה במשיכה טבעית פנימית, כהמשכת הענף לשרשו.

2ג. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף ק/ב

אמר רבי יוחנן אילמלא לא ניתנה תורה היינו למידין צניעות מחתול וגזל מנמלה ועריות מיונה דרך ארץ מתרנגול ...

3. אוה"ק ב שנט

נשמת האדם, בהרחבתה, כוללת היא בתוכה את הנשמות הפרטיות של כל הברואים כולם. כל נפש חיה ניצוץ הוא מאור האבוקה הגדולה הכללית, נשמת האדם. רק למראה עינים, כל מין וכל פרט הוא מצוי בפני עצמו...

3א. אור לנתיבתי / שער אור השלמות - מאמרות / מאמר אחדות המציאות השלמה

...בהשקפת האחדות השלמה לא נראה את עצמנו בתור דבר פרטי מיוחד בפני עצמו, וכן לא את כל אחד ואחד מכל יצורי עולם, לא את החי, לא את הצומח ולא את הדומם, אלא כולם וכולנו דבר אחד ממש, באורגניות אחת, שכל חלקיה כולם מוקפים מאוחדים ומחוברים יחד בחבור פנימי, מקורי, טבעי, וכולם מקבלים זה מזה ונותנים זה לזה...

4. ספר דעת תבונות - קכה - קלו

ותראי, כי גן עדן - מה שהיה הוא שיהיה - ודאי מקום דק ורוחני, ששם חונות הרוחות גם עתה; והתורה העידה על אדם שהיה שם, והיה אוכל ונהנה מן הפירות הצומחים שם. ואמנם כיון שהמקום אנו רואים שהוא עכשיו מדור לנשמות, צריך שהפירות שהיו שם לא היו דברים גשמיים וגסים, כמו שהם הפירות של העולם הזה, אלא יותר דקים מאד מאד, וכערך האויר לגבי העפר לפחות... ותראי, כי הגופניות של אדם הראשון קודם חטאו היה בערך הרוחניות אשר לו עתה.

4א. ספר חדושי אגדות חלק שלישי עמוד קד - מסכת בבא בתרא

...אין אדם בעולם אשר לו חכמה ותבונה יאמר כי היו פירות גן עדן כמו הפירות שהם אצלנו שאין הגן עדן נושא לדברים אלו שהם אצלנו שלא היה נקרא גן עדן וכן לא היו מתחייבים מן (ה)פירות גן עדן מה שהיה מחייב שהאוכל מעץ הדעת יודע בין טוב ובין רע והאוכל מעץ החיים חי לעולם, אם כן אי אפשר כי הפירות גן עדן היו חמריים רק היו בלתי חמריים, וכן בעצמו הליתן ובהמות בהררי אלף, והאכילה בהם כמו אכילה שהוא בפירות גן עדן קודם שחטא האדם.

4ב. הרב שם טוב גפן—"הממדים" עמ' 238

בששת ימי הבריאה, שצורות הזמן והמקום לא היו על אותו האופן שהננו מכירים אותו עתה, אז גם הברואים כולם לא היו מתגלים באותו האופן שהם מתגלים עתה. ולפי שהברואים בצורותיהם העתיות הננו קורים אותם בשם "גשמים", עלינו על כן, לקרוא את הברואים בצורותיהם שהיו להם בששת ימי הבריאה בשם "רוחניים" כלומר, שאין לנו, עתה, כל מושג מהם, על דרך האמת. והם מתראים, עתה, בעינינו כמו סתרי פליאות נשגבות. וכפי המבטא של סיפור מעשה בראשית שבתורתנו, המצב הזה הוא מצב האדם הראשון בגן עדן.

5. שמונה קבצים א תקצז

הולכת חכמת מעשה בראשית להיות תמיד יותר ויותר חכמה גלויה, שנדרשת ברבים, ושנותנת מחיה לרוחות רבים... עד שאי אפשר עוד להסביר גם אמונה פשוטה לאנשים בינונים, כי אם ע"פ הרחבת הצעת רזי עליון, שהם עומדים ברומו של עולם.

6. מתנות כהנה על מדרש רבה פ"ח ו

"צדיקים היו עם הקב"ה ביצירת גן עדן... ובמאמר התחיה להרמב"ם מצאתי הגרסה שבהם נמלך הקב"ה וברא העלם ועליהם נאמר 'נעשה אדם'".